

אלמנה לכהן גדול פרק שביעי יבמות סח.

עין משפט
גד מצוה

כח א מ"י פ"ח מהל' תרומות הלכה ט'
 כב ב מ"י פ"ח מהל' יבום הל' טו ופ"ה הל' יח סמג עשין נא נב טושי"ע א"ע סימן קסו סע"א:
 ל ג מ"י פ"ח מהל' תרומות הל' יא טו"ד ס"י שלח:
 לא ד מ"י פ"ח מהל' יבום הל' טו ופ"ה סמג לאוין קב טושי"ע א"ע כ"ו סע"ח ופ"ח ע"ב ופ"ח:
 לב ה מ"י פ"ו מהל' תרומות הל' ז והל' י:
 לג ו מ"י שם הלכה ה:

תוספות ישנים
 ספק בן משע. וא"ת אמאי פסק אוקמיה אחזקיה דלא היה בן משע וא"ל דמעלה עשו ביוחסין דהיינו דווקא לכהונה אבל לתרומה מאי איכא למימר וי"ל כיון דטופו ליגדל אין החוקה כלום א':

א' ע"י תוס' ד"ה רישא ובקדושין ע"ט.

ראשונה דאינה אוכלת היכא דלא אכלה משום דלחין חייב צמזמיותיה אלא היכא דעמד בזין ונכח כדאמרינן בהסולן (לעיל דף מא: ושם) ולא מייחד לה דוכתא ומשום סימפון נמי איכא למיחש דשמא יש סימפון ולא הימה אשתו מעולם כיון שלא הגיע זמן צחי הבעל ולא צרם ואין להקשות לעולם דלמיר

(כמוצות דף יז: טעמא משום שמא משקה כי אכלה צחי הבעל נמי לא מיכול כיון דלחין יבס חייב צמזמיותיה לא מייחד לה דוכתא דליכא למימר כיון דוכתא וכתה אבל קשה דל"כ מאי פריך צפרק א"ע"פ (שם דף יז: ושם) אלא מעתה לקיט כהן צבית ישראל לא יאכל צמזמיה שאני לקיט דכבר אכל כל ימי חייו וי"ל דכיון דהגיע זמן ויחד לה דוכתא צבית לקיט כהן צבית ישראל וא"ת ומאחר דאכלה מדאורייתא מפני מה אסרוה למשנה אחרונה עד שחזעל אפילו נפלה מן הנשואין הא ליכא למיחש תו לקימפון ויש לומר דכיון דאסורה ארוסה בהגעת זמן למשנה אחרונה אסרו נמי יצמה משום דמיחלפת בה ששתייה זמן כניסתה לאלתר ומיהו הא דדרשין לעיל (דף יט: טו.) צת ישראל לכהן דאכלה צמזמיה מקיני כספו דרשא גמורה היא דהא לעיל (דף יז: טו.) דרשין מהתם פלוג דכא כהן שגשג צת גרים שמאכילה צמזמיה וא"ע"ג דפ"ק דקדושין (ד' י: ושם) מיימי לה מק"ו דצן צג צג ונשואה דריש צספרי מכל טהור צביתך ואית דמפיק לה מאתם וציתכס הדיא דספרי אסמכתא הוא וכמה דרשות יש צגמרא שדורש צמורת כהנים וצספרי מפסוקים אחרים ומיהו לא יתיישב הא דמיימי הך אסמכתא דהאי קנין דלחיו הוא התם צפרק א"ע"פ (כמוצות דף נח: ושם) דמיימי לה על משנה ראשונה דקתני היבס אין מאכיל לפי מה שפירשנו דהיינו דוקא היכא דלא אכלה דמהך דרשא אפי' אכלה צחי הבעל לא מאכל צחי היבס ואמר רבינו תם דהתם ה"פ קנין כספו אמר רחמנא שאוכלת צמזמיה ורצון הוא דתקון משנים עשר חדש ולהלן דאוכלת והאי קנין דלחיו הוא ולא תקון רצון שמתאכל מחמת היבס אלא עד שחזעל אס לא שכבר אכלה צחי הבעל:

א"י בת כהן ישראל היא פס"ה דהא קניה בהא הויה. מתוך הלשון משמע דמקרא דמכי מהיה

לאיש זר נפקא דכפירש צקוטרס ומיהו לקמן מפיק לה מושבה א"ל צית אציה מכלל דמעיקרא לא אכלה וכי מהיה לאיש זר מוקמינן לנצבעלה לפסול לה פסלה והכא הך דרשא פשוטה נקט דאי לאו דנפקא לן מושבה הוה מוקמינן לאירוסין דפסלי וכן דרך הגמרא צכמה מקומות^א ועוד אמר ר"י דמשום דמהאי קרא דכי מהיה דרשין נמי דאינה חוזרת צהויה לאירוסין לחוה ושוק להכי נקטיה נמי הכא: **קניא** י"ה. לאו דוקא אלא כלומר זקוקה לו צדיחת בן משע לא הוה אלא כמאמר צעלמא וצפרק קמא דקדושין (דף יט: טו.) ממעטין ליה דלא קניה מקרא דאשת איש פרט לאשת קטן ויש ספרים דגרסי חזיא ליה והכי פירשו כיון דמדאורייתא זקוקה וצדיחתו ציהא ולא צעטן כוונה ציצמה קס"ד דקיני לה מדאורייתא ולכיל קא משמע לן דלא משום דלא קני לה:

רישא פסוליה בהונה סיפא פסוליה קה"ל. וכן גירסת ר"ח ולא כספרים דגרסי איפכא דהא קמני סיפא ואס אינו ראוי לצא צישאל וא"ת וכיון דתנא רישא פסול כהונה למה לי למימני צסיפא פסול קהל דכ"ש הוא ויש לומר דתנא סיפא לגלויי ארישא שלא כמאמר רישא פסוליה קהל דוקא ואס תאמר וספק בן ט' היאך פוסל צציהתו ונקמיה אחזקה קמיימא דהוה פחות מבן משעה ונוקי איתתא צחוקת כשרות ומיהו לכהונה ינאח דלא אזלינן צצת חזקה ליוחסין דקאמרי רבי יהושע צפרק קמא דכמוצות (דף יג: יג.) לא מפיה אנו חייין אלא היא צחוקת צעולה לנתין וממזר ואפי' צצרו כשרים אכלה כדאמר התם ולא מוקמינן לה אחזקה ואפילו לרצן גמליאל ורבי אליעזר דמכשרי היינו משום דלמרה לכשר נצעלמי אבל הכא דלא ידעה אס הוא בן משעה לא אכל לתרומה קשיא אמאי לא מוקמינן לה אחזקה דאפילו לעינן תרומה איירי כמו לעינן^ב עבדים ולתרומה מוקמינן אחזקה דהא כמזמזמות צפ"ד (דף טו: ושם) גבי מוחזק לן בצצוה דהאי דכהן הוא ונפק עליה קלא דצן גרושה הוא כ"ו ומוקי לה צצמרי ומרי משמע דאי צצהומר (דף טו: טו.) גבי עובדא דינאי המלך ויש לומר דהכא כגון דהשתא דלמי קמן הוה ודאי בן משעה אף על פי שהיה ספק צצצא עליה לא מוקמינן ליה אחזקה קמיימא אלא אזלינן צצת השתא שהוה ודאי בן משעה דחזקה קמיימא אימרה ליה: לימא

דקניה צהויה. ומשעת הויה איפסילה דכתיב(א) וצת כהן כי מהיה לאיש זר: **משום דעולה**. צנמ' כמוצות צפרק א"ע"פ (דף יז: טו.) דבר תורה ארוסה צת ישראל אוכלת צמזמיה דכתיב(ב) קנין כספו הוא יאכל צו ומה טעם אמרו אינה אוכלת גזירה שמא ימזנו לה כוס

צבית אציה^א ותלך ותשקה ללחיה וללחמותיה: **צפקתא דרצנן**. דחרש א"ע"ג דלאו צר דעת הוא תקיני ציה צצן נישואין לקמן צפי' חרש שגשג (דף ק"ג: ב.) קס"ד צצומרת יבס לנן ט'. ולא צא עליה. ולמאי הלכתא נקט בן ט' אי למיפסל לאשמעינן דכיון דחוי לציהא פסיל לה צצוקת יצמין מאי אצירא בן ט' אפילו קטן נמי דלא קרינן צה וצצה אל צית אציה ולשמעינן צציר מבן ט': **ואי לאכילי כו'.** ואי להכי נקט בן ט' לאשמעינן רצותא דא"ע"ג דחוי לציהא לא מאכיל יצמתו צצוקתו אפילו גדול ממס לא מאכיל דלאו קנינו הוא דהא אשמעי' צגדול צצישא דמתני': **הכא על יצמתו.** דאילו גדול הוה אכלי ואשמעינן רצותא דא"ע"ג דציתתו ציהא לא מאכיל ופסולין דקתני צצמתנין אשארע קאי א"ע"ג ויבס צלא ציהא ואירוסין ומרש אבל בן ט' לא נקט ליה אלא משום ואין מאכילין: אי הכי דמשום אינו מאכיל נקט ליה למה לי למימני סיפא דקמני ספק שהוה בן משעה ספק שאינו הוה נמי כצן ט' השתא ודאי בן ט' כו': **פסולין**. כגון ממזר ונתין ומשום פסולין נקט ליה ולא מאכילין לא אצן ט' קאי אלא אשארע עובר ויבס אירוסין וחרש: **בן משעה**. שהוה גר עמוני ומואבי וכו' דאסורין לצא צצקהל: **מזרי ואדומי**. עד דור שלישי צצעה: **כופי ונתין**. צלא תמתתן צס דקצבר (ט) גירי אריות הן: **חלל** פסול לכהונה: **פסולה**. אס צת כהן מן התרומה ולויה וישארלית לינשא לכהונה ועולמית: **מדקמני סיפא**. דמתניתינן: **סיפא פסולי כהונה**. חלל וא"ע"ג דקתני שאין ראוין לצא צישאל לא מייירי אלא צכהונה דמיישא הוה אמיינא פסולי קהל הוא דפסלי אבל ציהא חלל לא להכי תני סיפא משנה יצירא לאשמעינן חלל: **פסולה**. כהנת מתרומה דצי נשא ומן הכהונה לויה וישארלית מן הכהונה: **רבי יוסי אומר כו'.** טעמא דרבי יוסי ורצן שמעון מפרש לקמן צצצמתנין^א מאי קאמרי ומאי פלוגמיהו: **לאו מוכל זר נפקא**

וכל זר לא יאכל קדש והשתא דהך צת כהן נמי משתמע מיינה הואיל וניסת לישראל: האי

דנפקא לן מושבה הוה מוקמינן לאירוסין דפסלי וכן דרך הגמרא צכמה מקומות^א ועוד אמר ר"י דמשום דמהאי קרא דכי מהיה דרשין נמי דאינה חוזרת צהויה לאירוסין לחוה ושוק להכי נקטיה נמי הכא: **קניא** י"ה. לאו דוקא אלא כלומר זקוקה לו צדיחת בן משע לא הוה אלא כמאמר צעלמא וצפרק קמא דקדושין (דף יט: טו.) ממעטין ליה דלא קניה מקרא דאשת איש פרט לאשת קטן ויש ספרים דגרסי חזיא ליה והכי פירשו כיון דמדאורייתא זקוקה וצדיחתו ציהא ולא צעטן כוונה ציצמה קס"ד דקיני לה מדאורייתא ולכיל קא משמע לן דלא משום דלא קני לה:

רישא פסוליה בהונה סיפא פסוליה קה"ל. וכן גירסת ר"ח ולא כספרים דגרסי איפכא דהא קמני סיפא ואס אינו ראוי לצא צישאל וא"ת וכיון דתנא רישא פסול כהונה למה לי למימני צסיפא פסול קהל דכ"ש הוא ויש לומר דתנא סיפא לגלויי ארישא שלא כמאמר רישא פסוליה קהל דוקא ואס תאמר וספק בן ט' היאך פוסל צציהתו ונקמיה אחזקה קמיימא דהוה פחות מבן משעה ונוקי איתתא צחוקת כשרות ומיהו לכהונה ינאח דלא אזלינן צצת חזקה ליוחסין דקאמרי רבי יהושע צפרק קמא דכמוצות (דף יג: יג.) לא מפיה אנו חייין אלא היא צחוקת צעולה לנתין וממזר ואפי' צצרו כשרים אכלה כדאמר התם ולא מוקמינן לה אחזקה ואפילו לרצן גמליאל ורבי אליעזר דמכשרי היינו משום דלמרה לכשר נצעלמי אבל הכא דלא ידעה אס הוא בן משעה לא אכל לתרומה קשיא אמאי לא מוקמינן לה אחזקה דאפילו לעינן תרומה איירי כמו לעינן^ב עבדים ולתרומה מוקמינן אחזקה דהא כמזמזמות צפ"ד (דף טו: ושם) גבי מוחזק לן בצצוה דהאי דכהן הוא ונפק עליה קלא דצן גרושה הוא כ"ו ומוקי לה צצמרי ומרי משמע דאי צצהומר (דף טו: טו.) גבי עובדא דינאי המלך ויש לומר דהכא כגון דהשתא דלמי קמן הוה ודאי בן משעה אף על פי שהיה ספק צצצא עליה לא מוקמינן ליה אחזקה קמיימא אלא אזלינן צצת השתא שהוה ודאי בן משעה דחזקה קמיימא אימרה ליה: לימא

א) לקמן טו. נדה מה"א.
 ב) קדושין ע"ד:
 ג) מוספתא נדה פ"ו.
 ד) ולעיל נד: וש"ג.
 ה) ויקרא כג, א) ו) [סס].
 ו) כס"א: חמיה, ח) [דף סט. א. ט) ו] ציהא ואפילו.
 ז) ונ"ע מוס' עירובין טו:
 ח) ד"ה צכמיה. ט) ג"א עובר ויבס מהרש"א ו"ע"ג.

תורה אור השלם

1. ובהן בי יקנה נפש קנין כספו הוא יאכל בו ויליד ביתו הם יאכלו בלחמנו: ויקרא כב יא ובת כהן פי תהיה לאיש זר הוא בתרומת הקדשים לא תאכל: ויקרא כב יב
 2. ובת כהן פי תהיה לאיש זר הוא בתרומת הקדשים לא תאכל: ויקרא כב יב
 3. ובת כהן פי תהיה אלקמה וגרושה וזר אין לה ושבא אל בית אביה בגרושה מלחם אביה תאכל וכל זר לא יאכל בו: ויקרא כב יג
 4. וכל זר לא יאכל קדש תושב כהן וצביר לא יאכל קדש: ויקרא כב יד

הגהות הב"ח

א) גמ' וישארלית פסולה ר' יוסי: (ט) רש"י ד"ה כופי וכו' דקצבר כותים נתי:

מוסף רש"י

בן ט' שנים ויום אחד. שהוה גר עמוני וכו' דכתיב האי וימנע חיי לציהא פסולה. לכהנת מן התרומה ומן הכהונה ולויה וישארלית מלינשא עד לכהן (קדושין ע"ד). כל שזרעו פסול. מן הכהונה פסול. את אשתו (שם). כל שאתה נושא בתו. לכהן קאמר (שם).